

ANTANTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.	
Éves ár	12 hft.
Háromhavos ár	4 hft.
Hat hónapos házhoz hordva.	
Éves ár	20 hft.
Háromhavos ár	7 hft.
Postán szállítva.	
Éves ár	24 hft.
Háromhavos ár	8 hft.
Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hűtő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsi-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 7. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1917 január 9.

Tovább harcolunk.

Az antant elutasította békeajánlatunkat — a szövetségesek kénytelenek tovább harcolni. Károly király és Vilmos császár hadseregparancsban hozzák tudomására fegyverben álló hőseinknek, hogy most már a békét Isten segítségével fegyvereink által kell az ellenségre rákényszeríteni.

Lesz béke — de azt már nem ajánlani, hanem diktálni fogjuk ellenségeinknek.

*

IV. Károly király hadseregparancsa a következő:

Hadsereg- és hajóhadparancs!

Katonák! Tudjátok, hogy Én és a Velem szövetséges uralkodók megkíséreltük, hogy az egész világtól óhajtott békének utját egyengessük. Ellenségeink most válaszoltak. Anélkül, hogy feltételeinket ismernék, visszautasítják a nekik odanyújtott kezet.

Bajtársak, ismét hozzátok száll hívó szavam!

Fegyveretek a háborúnak eddig elmúlt csaknem harminchónapos ideje alatt elég világosan beszélt. Ezután is hősiességtéké és vitézségtéké legyen a szó.

Még nem volt elég az áldozatból. Még többet is kell hoznunk. Ellenségeink bűnösök ebben, Isten a tanum.

Négy ellenséges királyságot tapasztalok is vitéz szövetségeseink hadseregeivel együtt hatalmas várakat vettetek be, nagy területet hódítottatok meg az elleneség földjéből. Az ellenségek hatalmának bitokosai ennek ellenére még most is avval a reménységgel ámitják népeiket és hadseregeiket, hogy sorukban még fordulat következhetik be. Nos tehát, nektek kell velük keményen leszámolnotok!

Fegyveres erőmben való büszke bizalomtól eltelve állok soraitok élére.

Előre Istennel!

Adatott Bécsben, 1917 január 5-én.

KÁROLY s. k.

Az antant nagy tanácskozása Rómában.

A tanácskozás programja.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Populó Italia közli az antant római nagy tanácskozásának programját. E szerint a tanácskozás három pontból állott:

1. A parancsnokság egyöntetűsége.
2. A hadseregek közössége és
3. A haditerm. egysége azzal a céllal, hogy az ellenséges blokkot a leggyengébb oldalon támadja.

A lap szerint ez a leggyengébb oldal csak Ausztria-Magyarország vagy pedig Bulgária lehet.

A béke a tanácskozáson.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A római nagytanácskozás foglalkozott a béke kérdésével is. A tanácskozáson megállapították azokat a pontokat, amelyek jelenleg a béke útjában állanak és a háború tovább folyása ellenére is meghatározták azokat a feltételeket, amelyek mellett hajlandók békét kötni.

A tanácskozást befejezték.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) A Stefani-üggyönség félhivatalosan jelenti, hogy az antant Rómában tartott tanácskozását tegnap délután befejezte. A tanácskozások befejeztével ismétellen megállapították egyetértésüket és olyan határozatot hoztak, hogy erőfeszítéseik tömörítését mind szorosabban megvalósítják.

Pánik Oláhországban.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Novosztij című orosz lap élénk színekkel festi az oláhországi állapotokat.

Jassyban több mint félmillió menekült van összezsúfolva, akiknek élelmiszerral és ruhazattal való ellátása szinte lehetetlen.

Az emberek óriási tömege valósággal éhezik és nyomorog, úgy, hogy számosan pusztulnak el az éhségtől és nyomortól. Sokan a menekültek közül megőrülnek.

Az oláh kormány erőszakos rendszabályokkal akarja megszüntetni a pánikot, de a beavatottak szerint már nem ura a helyzetnek.

Foksanit elfoglaltuk.

Keleti harcok. Budapest, január 8. (Hivatalos.) Mackensen vezértábornagy hadseregharcvonalala. Az ellenséget tegnap Foksaninál újból megvertük. Míg német ezredek a várostól délre és délnyugatra áttörték az ellenséges vonalakat, addig Boigingen tábornok csapatai Odobesci város területén rohammal elfoglaltak két egymás mögött fekvő ellenséges állást, egyidejűleg a Mgr. Odobesci hegyvidékén az oroszok az egész arcvonal mentén meghátráltak. Foksanit ma délelőtt 8 óra óta a szövetségesek kezén van. 3910 embert elfogtunk és 3 ágyut zsákmányoltunk.

Ismét tért nyertünk Erdély keleti határán.

József főherceg vezérezredes hadseregharcvonalának a Putna és Punta völgyben újra hódítottunk ellenséges területet. A Csasinu felső folyása mentén szintén tért nyertünk, amelyet az ellenség hasztalan igyekezett ellentámadásokkal tőlünk elragadni.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalala. Lényeges esemény nem volt.

Olasz és délkeleti harcok. A helyzet változatlan. Höfer.

Czernin utazásai.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Lokal Anzeiger gróf Czernin utazásáról a következőket írja: Czernin berlini látogatása nem pusztán udvariasság volt, hanem fontos tanácskozásokat is folytatott. A békéről természetesen végleges határozat még nem történhetett, mert hisz az antant válasza akkor még ismeretlen volt. A tárgyalások során legtöbb időt a lengyel kérdés megbeszélése vett igénybe de részletesen megbeszéltek a Duna romániai részének megnyitását is.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) Drezdából jelentik: Gróf Czernin Berlinből Drezdába érkezett, ahol a szász király kihallgatáson fogadta. Kihallgatás után Czernin hosszabb tanácskozást folytatott a szász kormány tagjaival, majd éjjel visszautazott Bécsbe.

A német nemzeti választmány Németország békefeltételeiről.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A német nemzeti választmány Wedel herceg elnöklésével megtartott ülésén határozatilag kimondta, hogy Németországnak olyan békére kell törekednie, amely nemcsak Németország, hanem szövetségei számára is biztonságot nyújt. A jövőre nézve követeli, hogy a fegyverekkel alkotott tényleges hadi állapot és Németország érdekei a békétárgyaláson szigorúan figyelembe vétneszenek. Stratégiai határkiigazítást, a tengerek szabadságát és az áldozatoknak megfelelő hadi kárpótlást is jogosnak és követelendőnek tart a választmány.

Egy tengeralattjáró bravurja.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) A Wolf ügynökség jelenté tegnapi kelettel: Egy tengeralattjáró december 27-én apei tengeren a 11300 tonnás Gaulois francia sorhajót torpedó lövéssel elsüllesztette. Ugyanezen tengeralattjáró a Földközi tengeren január 1-én a torpedórombolók által kísért és teljesen megrakott Ivernia 14278 tonnás angol csapatszállító gőzöst süllyesztette el. 3 án szintén ez a tengeralattjáró elsüllyesztett egy felfegyverzett és erősen megrakott 6000 tonnás csapatszállító gőzöst.

A német tengeralattjárók ismét működnek.

Francia gőzös és német hejő harca.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) Madridból jelentik: Szikra távirat jelenti, hogy a Willd és Havra francia posta gőzös 23 órán át drótalan táviratban segítségel kér, mert harcban áll egy német tengeralattjáróval.

Mindenütt üldözzük az oroszot.

Budapest, jan. 8. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: Riganál heves ágyutüz. A Fokszinál megvert oroszokat üldözzük

Hat repülőgép nyugaton.

Berlin, január 8. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Égyeztetési harcok.

As Ypera hajlásban a Sommetől éssakra időközönként élénk ágyutüz fejlődött ki. Sikeres légi harcokban és védő ágyutűzünkben az ellenség 6 repülőgépet veszített.

Riga körül visszavertük az oroszokat.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A Riga—Mitsui utól nyugatra az oroszok tegnap ismét nagy erővel széles arcvonalon támadtak. Az Ar folyó mentén sikerült nekik a január 5-én megszerzett területet kibővíteniök. A többi helyen mindenütt visszavertük őket.

József főherceg vezérezredes harc vonala. A hó, a vihar és hideg dacára a Putna és Ojtor völgy között ismét visszavertük az ellenséget.

AIX. hadsereg diadala

3910 fogoly, 3 ágyu a foksan-i zsákmány.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Január 7-ike a IX. hadseregnek különösen a Kraft von Delmensingen és Morgen tábornokok győzelmes német és osztrák-magyar csapatainak új és nagy sikert eredményezett. A románokat és oroszokat az Odobescinál nagyon megerősített hegysegből Putna irányába visszavetítették. Tovább délre rohammal elfoglaltuk a már októberben kiépített, most pedig szívesen védelmezett Milkovu állást. Lendületesen utána nyomulva az ellenségnek, nem engedünk nekik időt arra, hogy Foksanit és Carestea között a csatorna mellett levő második vonalban elhelyezkedjék. Ezt az állást is áttörtük és tovább is utána nyomulva az ellenségnek, áthaladtunk a Foksanit—Bolotesti uton. Foksanit ma reggel elfoglaltuk. A megvívott erődítésekéből 3910 foglyot, 3 ágyut és több géppuskát szállítottunk be.

Macedóniában felderítő harcok.

Macedóniai front.

Az Ochrida és Prespa-tó között egy erős felderítő ellenséges osztag felderítése eredménytelen maradt.

Ludendorff, első főszállásmeister.

* **Köhögés**, burut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle burut szelvény. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Az ólombetűk lelkiismerete.

Az 1917. január 7-iki sajtóünnepélyen Budapesten elmondotta:
Dr. Krüger Aladár.

Igen tisztelt hölgyeim és uraim!

Valamikor gyermekkoromban nehéz helyzetben volt az ember, ha valami igazán háborzongató történetet akart olvasni. Persze, akkor még a tizenkilencedik században voltunk s nem is álmódhattunk róla, ezen a téren is mekkora haladásra lesz képes a huszadik század. Ma egyszerűen kezünkbe vesszük az ujságot és olvasgatjuk, micsoda rémségeket követtek el a művelt franciák a német sebesültekkel, milyen hidegvérrel ölték le a kulturangolok a hajótörött német tengerészeket, hogyan csonkították meg a szerbek a magyar huszárokat, micsoda válogatott kínzásokkal gyilkolta le a védtelen erdélyi magyar lakosságot a Traján utódainak hamisított cégére alatt kakaskodó balkáni söpredék. Ilyen szörnyűségeket az akkori halvány fantázia ki sem tudott találni — a huszadik századé a dicsőség, hogy a francia és olasz szabadkőműveség vezetése alatt mindezt egy ujságszámban tudja az emberiség szemé elé varázsolni. Akkoriban nehezebb sorunk volt; huszonnégy kötetben és meg sem számlálható füzetekben megjelenő rémregények riogatták a diáknépet kalandos történetekkel, amelyek rémségeinek legszörnyűbb része rendszeresen a velencei híres ólomkamarákban játszódottak le.

Nekem csak egy-két füzetem volt szerencsém ezekből, azokból is egy-két lapot futottam át. E ponyvatermékek rémsége többnyire rém ostobaságokban kulminált — de azért mindig kíváncsi voltam rá, milyenek is lehetnek azok az ólomkamarák, amelyekről annyi mindent össze lehet írni a gyengébb idegzetűk álmainak megzavarására?

Nemrégiben itt Budapesten egy hatalmas nyomda mellett mentem el. Egyike azoknak a nyomdáknak, amelyek szeretnék a fekete nyomdafestéket is vérré változtatni, hogy annál kiabálóbban férközhesse nek szerény szellemi igényű közönségükhöz és annál biztosabban terjesszék a jól kiszámítva adagolt maszlagot és mérget a gyanútlan lelkekbe. Ott egyszerre eszembe jutott: mit keressük mi az ólomkamarákat Velencében, mikor itt Magyarországon is egy mindennél hatalmasabb ólomfedél fogja előlünk a világozságot?

Mivé lettek a büszke Velence szabad polgárai az ólomtetők alatt! Azok a napvilágtól is elzárt, sápadtan senyvedő nyomorultak lettek volna a teremtés koronái? És minek látzanak a „szentek és hősök unokái“, Hunyadi János, Rákóczi Ferenc utódai a mi ólomkamaráink falainak fénytelen tükrében? Látunk ott egy nemzedéket, mely mintha elszokott volna a fölemelt fővel való járástól és a térdelve imádkozástól. Térden csuszva Moloch után fut, de a templomban szinte azt várjuk, mikor csapja a fejére a kalapját — az Egyenlőség kedvéért mindenki. Keresztény ez az ország a koronás királytól az utolsó kérges kezű parasztig. A sajtó ólomkamaráinak tükrében egy pogány nemzet torzképe vigyorog felénk, a mely állítólag az új tatárjárás ránczudulásakor azt vágja nyeglén az Ég felé: „Nem kell most imádság! (Kiss József: Kötötük)“ Patakokban ömlik a vér, hogy ebből és az ősök sirjaival megszentelt földből egy talpalatnyi se jusson az ellenség kezére vagy bocskora alá. Az ólomkamarákból viszont így huhognak: „Hiszen én nektek adom Erdélyt, ha kell Aradig és Máramaroszigetig is, a magam külön házacska-ját szintén, de nem hal-e majd ebbe bele Románia, a kit én szeretek és akinek én önzetlenül s már régen álmodom a legfényesebb jövőndöt? (Huszadik Század, 1912. nov. dec.) Vértirágok nyílnak szerte a határokon a magyar tetemeiből, az ólomfödelek azonban a rebachvirágokat óvják aggódó gondossággal; a betegápoló nővérek a felebaráti szeretet csodáit művelik önfeláldozó munkájukban, de

a világ mindennap csak azt olvassa, hogy „fenkölt lelkű“ magyar urinók a háboruban „tisztességes“ ismeretségeket keresnek ama bizonyos lap utján, lévén a tisztesség árszámba e rovatban szavankint a háborus drágaság mellett is csak 16 fillér; egy világ minden ördögével szemben sziklaszilárdan megállunk, támaszkodva két megrendíthetetlen oszlopra; a vallásosságra és a hazaszeretetre, maga legvittebb magyar főherceg feledhetetlenül szép és örökké igaz képét festette a magyar katonának, a ki Isten nevével kihűlő ajakán, meg tud halni idegenben a hazáért — és az ólomfödelek alatt nagy bölcsen kisüti valami hátulgombolós filozófia, hogy ezt a háborút, a melyben a Doberdón a szabadkőművesek által ránk uszított hitszegőkkel szemben imádkozva védik testüket a hazát a honvédek, amelyben rég elpusztultunk volna, ha nem szeretnők a hazát halálig s nem ragaszkodnánk kihűlő ajakkal is, a halálán túl is Istenhez: kisüti, mondom, hogy ezt a háborút a nemzeti érzés és a vallásosság hozta Magyarországra! Egyik itt, másik ott fest hamis képet e nemzetről, úgy hogy jaj volna nekünk, ha a jövő történetírója az ólombetűk átlagából állítaná össze a magyarság igazi képét a világháború rettentő éveiben. Megírhatná, hogy nem következett ugyan be a nagyszerű halál, melyet a költő aggódó lelke látott a vérbe boruló jövő alkonyi pirjában, de bekövetkezett itthon a nagyszerű halál helyett egy nagyszerű vég-eladás.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Ma már túl vagyunk azon, hogy a magyar keresztény közönséget fel kelljen világosítani arról, minő rettentő károkat okoz magán- és közéletünkben az az ólomtenger, a mely nem akar e nemzet magyar és keresztény jellegébe beleolvadni, sőt ellenkezőleg, óriási lomha tömegével ránk fekszik és kiölné, vagy legalább is a külvilág előtt elleplezné, hazugsággal fedné keresztény és magyar mivoltunkat. Mindenki tisztában van már vele, hogy fekteti hatalmát a nagytőke, a nemzetköziség az erkölcstelenség, a vallástalanság az apró kis ólombetűk milliárdjaiba. Tájékozva van a közönség róla, melyik lap szolgálja ezt vagy azt a pénzcsoportot, melyik a szabadkőművesek önszegélyző szövetségét, melyiknek a révén lett valamely derék kalmár érdemes irodalmárrá. A felvilágosítás munkáján már túl vagyunk. Mikor az én szeretett keresztény magyar felebarátom a pályaudvaron a zsebébe gyűri a 16 filléres szerelmek közvetítő organumát, már tudja, hogy helytelenül cselekszik. Talán már arról is van sejtelve az én derék felebarátomnak, hogy vannak jó magyar sajtótermékek is. Az első, a legnehezebb munkán, a felvilágosításon már túl vagyunk, a sajtó lelkiismeretével már tisztában vagyunk, már tudjuk a rossz sajtót szidni. Idáig szerencsésen eljutottunk. Következzék a második lépés: a saját lelkiismeretünk felébrésztése és alapos lefordása önmagunknak is. Következzék a felismert igazságnak megfelelő elhatározás, mozduljon meg a lelkiismeret és cselekedjék annak parancsai szerint az öntudatos keresztény magyar ember.

Roppant tévedés azt kspzelní, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy sajtóakciónak elég egyszer-kétszer összejönni, néhány igazságot keményen odamondogatni s aztán maradjon minden, ahogy volt eddig. Kritizálni már nagyon jól tudunk, olyan jól, hogy a saját sajtónkat is legtöbbször csak kritizálgatással támogatják s azt hiszik, ezzel most nagyszerű sajtópártolást követtek el.

Ha a keresztény sajtónak annyi pártolója volna, mint kritizálója, már régen meg volna oldva a katolikus sajtó kérdése. Mindenki,

aki ki akar bujni a keresztény sajtótermékek pártolásának lelkiismereti szigorú kötelessége alól, tud magának egy-egy pompásan kicirkalmazott kifogást találni. Pártolja a katolikus sajtót más, én nem, mert az véletlenül mondjuk hatvanhetes, nekem pedig az öregapám is negyvennyolcas volt! Vagy: majd járatom én is a katolikus lapot, ha az is hoz nagy, nagy háborus térképeket. A másiknak kevés a tőzsdéi rovat, a harmadik sokalja beúne a tömjént — attól szokik a lustaság öregapja, az ördög is — a negyedik azt tartja, hogy a katolikus sajtó a papoknak való, az ötödik ellenkezőleg: felháborodik azon a vakmerőségen, hogy a templomban sajtóról merészelnék beszélni, a hatodiknak nem elég ellenzéki a keresztény sajtó, a hetedik kormánypártinak szeretné látni csak azért is, a nyolcadik, a kilencedik, a századik, az ezredik — mind talál legalább egy jóra való kifogást, a mire mi Biharban azt szoktuk mondani, hogy ismerlek, atyámfia, nem — akarásnak nyögis a víge. Nem akarják felérni ésszel, hogy 48 és 67 mulandó dolgok — örök csak a kereszténység! A háborus térképek ma érdekesek, holnap már elfeledjék őket — de mindig él a Krisztus keresztje! Kormánypárton vagy ellenzéken egyformán lehet valaki a hazának károkozó elősdiije, de kormánypárton és ellenzéken csak a kereszt tövéből lehet a jellem magaslataira felemelkedni! Feldult kárpáti falvakat helyre állítani egy egyszerű lelkesedés — feldult lelkeket ki tud helyreállítani, özvegyek, árvák könnyein át ki tudja a megnyugvás szivárványát ragyogtatni, ha nem az, a ki mondotta: „Jöjjetek hozzám, a kik fáradtak és terhelve vagytok, én megenyhítelek benneteket?“ Erre mutat rá a keresztény kézzel formált ólombetű! Ebben a rettentő világégésben három év óta keresik az emberek a biztos nyugvópontot, a melyről úgy tudjuk lelkünkkel átfogni a vérözönnök minden gyötrelmét és fenségét, minden vér — és könyncseppjét, hogy ne rendüljön meg hitünk az ember nemességében és tudjunk küzdeni és bizva bizni. Hol találjuk meg mindezt? A kozmopolitizmusban? Kozmopolita volt acivis romanus, mikor a világotszolgájává tette s végül az egész világ robbant reája. Kozmopolita akarna lenni az angol, hogy az egész világ csak neki fizesse az adót, mint India fejedelmei. Kozmopolita a cápa, mert minden tengerben jár zsákmány után. A kozmopolitizmus sohasem volt a világ felszabadítása, hanem a világ elnyomása; nem szabadság, hanem terrorizmus; nem megnyugvás, hanem csak új és sokkal nagyobb nyugtalanságok forrása. Talán nemzetközi szerződésekre fűgesszük bizó tekintetünket? Hátha valamelyik megkeveredett fejben megint megszületik a sacro egoismo hóhortja és jó Judáspénzért sutba vágna minden szerződést? Biztos nyugvópont nincs más, mint a Sinai hegy egyszerű parancsa: ne ölj, megtoldva a Golgotha szelid és aláutas szívű áldozatának parancsával: szeresd felebarátodat. Ezen a parancson áll a keresztény sajtó s ezen kívül nincs más alapja a békének, a megnyugvásnak, a kiengesztelődésnek — a vérözönből való megváltásnak. A keresztény világnézet isteni magasságára emelkedve, tudjuk megérteni az emberi szenvedéseket — ezt adja kezünkbe mindennap a keresztény sajtó, csak ki kell utána nyujtanunk a kezünket, csak öklöt kell fordítani a nemzetietlen, a vallástalan, a keresztényüldöző, a gyűlöletre uszító sajtónak! Aztán megjön magától a többi is; ha az a keresztény lap 100—150,000 példányban jelenik meg, ha minden keresztény — de köztük én is, te is, mi mindnyájan — csak keresztény lapot járatunk, akkor az is fog közölhetni még nagyobb térképeket, írhat a tőzsdéről, telik arra is, hogy sakkrovatja, háztartási rovatja, mindenféle rovatja legyen, ami csak tetszik — de tessék tettekkel tömegesen megmutatni a sajtópártolást s aztán fellépni tömeges igényekkel!

Hja, de ez olyan nehéz dolog egyeseknek!

(Vége köv.)

Balás Elemér dr jubileuma.

Vasárnap délelőtt üdvözölte a nagyváradi királyi törvényszék bírói testülete, kezelő és segédszemélyzete az elnököt abból az alkalomból, hogy betöltötte érdemeiben gazdag működésének 25 ik évét.

A bírák közül mindenki megjelent **Unger Géza** tanácselnök vezetésével, a kezelő és segédszemélyzet **Körözy Árpád** irodavezetővel élén. Az ügyvédi kamarát **Mihelffy Lajos** dr és **Medvigy Gábor** dr képviselték, az ügyészséget pedig **Thury Endre** dr vezető királyi ügyész. A vidéki járásbírók részéről megjelentek: **Szarka Sándor** dr (Balányes), **Fényes Ákos** táblabíró és **S. Nyisztor Albert** járásbíró (Berettyóújfalú), **Gavallér Lajos** járásbíró (Magyarcséke), **Hraball Ottó** járásbíró (Marzitta), **Karakas Albert** járásbíró (Narvaszalonta), **Bajor Antal** vezető járásbíró (Nagyvárad), **Marossy Antal** járásbíró (Nagyvárad vidéki), **Csiszár Lajos** (Székelyhid), **Makay Kálmán** járásbíró (Élesd), **Toperczer Sándor** járásbíró (Tenke), **Jakó János** járásbíró (Vaskóh), **Ezenkívül** tamásfalvi **Thury Géza** közjegyző-helyettes (Balányes).

Kocsán János dr törvényszéki bíró lépett a jubiléum elé s nemes gondolatoktól ékesített beszédet tartott hozzá. A költő és a bíró egyforma igazságkeresésének frappáns kifejtésével igaz sikert jelentett a szónok számára ez a nagy alkalom. A beszédből a következő részleteket közöljük:

Nagyságos Elnök ur! Tisztelt és szeretett Barátunk!

Huszonöt éve annak, mikor ezt a nemes, de rögzött életpályát választottad magadnak. Fiatalon, hevüléssel léptél rá arra az útra, melyen együtt haladunk, melyen egy ember, akinek szava és szíve van, embertársainak áldása lehet. A fiatalság az éta elrepült fölötted; a lelkesedés szárnyalása is azóta bizonyára alább hagyott. Ma már tudsz sok mindent, amit akkor még nem tudtál, mert azóta láttál meg sok mindent, amit eddig nem láthattál.

Azóta ismerted meg az életet, a mindennapi élet kicsiny és nagy viszonyosságait, az emberi jellem mélységeit és magasságait. Azóta láthattad és láttad is a maga igazi megvilágításában az emberi nagyságot és törpességet; és velük együtt az emberi gyöngegeségeket, a dacos erőket, szenvedő emberek purgatoriumát, földözött igazság bujdosását. Volt sokszor részed abban, hogy segítségére sielhettél, de láttad bizonyára azt is, mikor elbukott.

A tapasztalatok, a tudás megérlelik az elmét és megadzik a szívet. A mi huszonöt évvel ezelőtt bálvány volt, ma már megtisztultan, mint élő valóság áll előtted. Ma már tudnod kell tehát azt is, hogy — legalább itt a földön — nincs abszolút igazság.

Itt csak minden értelemben vett igazságok vannak át meg átszövődve érényeinkkel és hibáinkkal; mint ahogy nem tiszta az arany sem, melyből az az ötvösműretek készült, mely csodálatra ragad bennünket. Amint az aranyban az idegen ére az, ami a műretek szilárdságát, tartósságát biztosítja, éppen úgy azok az emberi gyarlóságok, melyek a mi igazságunkat át meg áthatják, adják meg annak igaz értékét és tartalmát.

Ennek az igazságnak a felderítésében vezetnek minket a te kiváló képességeid, a te tudásod, a te baráti jóakaróid.

Hizelkedés és udvarlás nélkül — ami

nem volt és ne is legyen soha a magyar bíró kenyere! — elmondhatjuk rólad ez ünnepélyes alkalommal, hogy tehetséged és tudásod magas színvonala révén törvényssé künk büszkesége vagy. És talán ami ennél is többet jelent, mi, akik veled együtt dolgoztunk nem egyszer, akik láttuk nálad azt az egződő gondosságot, az önfegyelműt és a kötelességérzetet, azt a szinte emberfeletti erejét, melylyel az eléd kerülő ügyekben az igazság felé törekedél, azt a belső vívódást, mely a jó bíró oly élesen különbözteti meg a jogtechnikusoktól, mi meg tudjuk állapítani, hogy birtokodon van az a két legfőbb tulajdonság is, ami nélkül nincs jó munka, nincs jó bíró és nincs jó ítélet: — az ész és szív.

Neked nemcsak eszed van, szíved is van. Engedd meg nekünk ez ünnepélyes alkalommal annak kijelentését, hogy nagyra becsülünk és szeretünk érte, Hogy megbecsülik mindenütt, bizonyítja életpályád, eddigi fényes pályafutásod, melyre a huszonöt éves évforduló napján büszkén tekinthetsz vissza. Hogy pedig továbbra is megbecsüljék, igaz szeretettel kívánjuk munkatársaid mindannyian akik itt vagyunk és azok is, akik nem lehetnek jelen, de velünk együtt éreznek és gondolkodnak.

A hatalom akkor, mikor igazi érdemet jutalmaz, nem ajándékot osztogat, a köznek tesz szolgálatot. Nem a bíró, nem az egyén érdeke, az ország becsülete kívánja azt meg, hogy minél nagyobb a feladat, annál több kezre legyen bízva. A józan ész parancsa az is, hogy aki igazságot oszt, igaztalan elbánásban ne legyen része.

Ennek a tiszta felismerése fogja elhozni a magyar igazságszolgáltatásnak azt az eljövendő szebb korszakát, mikor lehullanak az utolsó bilincsek is, melyek ma még ránehezednek a lelkekre; amelyek ma már talán nem is egyébre, mint a mi szegénységünkre és arra vezetendők vissza, hogy addig már súlyos dolgok foglalták le az ország negyainak a gondját.

Akkor fog pompázni fényvel kísütni az igazság napja a magyar igazságszolgáltatásra. S a bíró is nem gondterhelte lélekkel, ragyogó homlokkal fogja megünnepelni azt a napot, mikor folken papja lett a legfőbb jónak: — az igazságnak.

Balás Elemér dr elnök e beszédre őszinteséggel felelt. Ha valaki úgy találta, hogy vele szemben hidegebb volt, mint ahogy várta s a lelkében élő melegséget nem tudta vele éreztetni, felejtse el ezt neki, mert ezentul meleg szívvvel és érzéssel közeledik minden kartársához. A lelkében rajzó érzésekből felhossa a hálát, amelyet érez s keresetlen, remegő szavakkal mond köszönetet e megemlékezésért, amely neki elég jutalom.

Szívélyes beszélgetés fejezte be a méltóságjeljes, közvetlen s a háborus viszonyokhoz illeszkedő ünneplést. Este szűkebb körű vacsora volt az ünnepelt tiszteletére, amelyen a bírákon kívül **Lánczi József** dr és **Medvigy Gábor** dr ügyvédek jelentek meg. Az elnök mindenfelől üdvözlő leveleket kapott jubileuma napján.

Tisza bécsi tanácskozásai. Gróf **Tisza István** miniszterelnök tegnap délelőtt 11 órakor a külügyminiszteriumból a Burgba hajtatott, ahol kiballgatáson jelent meg a királynál, akinek folyó ügyekről referált. Kiballgatása után **Tisza István** gróf miniszterelnök az osztrák miniszterelnökkel folytatott tárgyalásokat.

Biharvármegye zsir és szalonna szükséglete.

Az Országos Közélemezési hivatal elnöke báró **Kürthy** nagyfoglaltsága s egész Biharvármegyét mélyen érintő átiratot intézett tegnap **Fráter Barnabás** alispánhoz.

Báró **Kürthy** átiratában hivatkozik arra a körülményre, hogy az idegi gyenge tengeri termés mellett a sertéshizlalás nem ígérkezik elégségesnek, ezen a téren változás sem várható; mert a még rendelkezésre álló tengeri minden valószerűsége szerint a hadsereg részére és emberi táplálkozásra lesz igénybe véve. E körülménynél fogva a zsir és szalonna ellátására az intézkedéseket az 1917. évre már most meg kell tennie.

Felhívja tehát a megye elispánját, hogy használja ki a most mutatkozó s aránylag kedvező helyzetet s gondoskodjék róla, hogy a megye területén minél nagyobb készlet halmozódjon fel zsirból és szalonnából.

Másrészt a legnagyobb takarékoságot írja elő és legkésőbb január 20 ig jelentést kér arról, hogy mennyi a megye 1917 őszéig számított zsir- és szalonnaszükséglete és mi módon van ez biztosítva.

Édeklődik a Közélemezési Hivatal elnöke arról is, hogy a megye területén melyek azok a városok, községek, üzemek, intézetek stb, amelyek sertéshizlalással foglalkozván: a zsir és szalonnaszükségletek megállapításánál számba jöhetnek.

Végül közli, hogy a szükségletet megjelölő felszámolt oly törvényhatóságnak s arja rendelkezésére bocsátani, amelynek zsir- és szalonnaszükségletét nem látja biztosítottnak.

Hatósági börüzlet felállítása.

Értekezletek a városházán és az ipartestületben.

A börhiány és az óriási börárak valószínűleg kétségbeesztik a közönséget. Egy pár cipő, vagy pláne egy pár csizma megfizethetetlen a szegényebb embernek.

A másik nagy baj, hogy a lábbeli készítő iparosok nem tudnak dolgozni és pedig nincs elég munkás, de főleg nincs elég böranyag s így még azok sem tudnak dolgozni, akik segédmunkaerő helyett, maguk akarnának dolgozni.

Ez az állapot vetette fel azt az eszmét hogy Nagyvárad városa állítson fel börüzemet. A város eszközölné ki a Börközponttól böranyagot s azt vagy az ipartestület útján juttassa el arányos elosztás mellett a szakiparosokhoz, vagy maga a város nyisson börüzletet, ahol a szakiparosok kapjanak böranyagot.

Lukács Ödön főjegyző tanulmányozta a kérdést s hajlandónak nyilatkozott, a szakiparosok meghallgatása után segíteni a bajokon.

Vasárnap délelőtt **Lukács Ödön** főjegyző elnöklése alatt, a szakértők bevonásával szűkebb körű értekezlet volt, a hatósági börüzem felállítása ügyében, amelyen **Czeglédy Jeremiás** ipartestületi elnök is részt vett.

Az értekezleten hosszas tárgyalás alá vették a hatósági börüzem felállításának terveit.

Tegnap délután az ipartestület helyiségében volt gyűlés ugyan e tárgyban, amelyen a lábbelikészítő szakiparosok voltak jelen.

Korbély József gyásza.

Korbély Pál hősi halált halt.

Részvételt érteldülünk, hogy Korbély Pál műegyetemi hallgató, tüzér zászlós, Korbély József Berettyó társulati főmérnök fia, Fráter Barnabás alispán unokaöccse múlt év december 19-én a román harctéren 21 éves korában hősi halált halt.

Az a tábori ütöget, melynek ő volt egyik szakaszparancsnoka Mackensen dunai hadseregébe osztották be. Sietővén szerencsésen átkeltek a Dunán és győzelmes harcokban nyomultak előre. Csakhamar oláhok helyett oroszokkal állottak szemben. Bukarest felmentésére küldött orosz erők azooban nem tudták sorokat megingatni és Argesul, Jalomita és Calnatulujnál az orosz védő vonalat rövidesen áttörték és a megvert sereget pihenés nélkül üldözték. A Buceu központi szakaszának védelmére az orosz nagyobb erőköt vont össze és a gyorsan előre nyomuló német, bolgár és török gyalogság a Buceu Brailai vasút vonalától délre megállásra kényszerítette.

Az ellenállás megtörésére ez a tábori ütöget a kapott parancshoz híven gyorsan előre tört és saját gyalogságának védővonalát elhagyva, az ellenséges állásokat közelről vette tűz alá. A jól elszórt ellenséges néhez tűzcsapás csakhamar előretolt ütögetünket összpontosított tűzével árasztotta el. Az ágyúknál csakis a legbátrabbak maradtak meg, míg a legénység egyrésze a gyalogsági lövészárkokban keresett fedezéket. Gránát gránátot ért és ezek közül egy 19. évi délután fél háromkor közvetlenül egyik ágyúknál előttrobbant fel, megölvén Korbély szakaszparancsnokot és súlyosan megsebesítvén Seyfert ütögetparancsnokot és Acs és Hilfeich altiszteket. Korbély holttestét este a közel levő faluba hozták be és másnap Hoppe német parancsnok, dr. Deák Andor hadnagy, Urszinyi Károly zászlós és a legénység jelenlétében a falusi temetőben külön sírban hantolták el. Koporsója felett a német csapatok beosztott ág. ev. lelkes mondott megható imát, a bajtársaktól pedig néhány benső igaz érzésből fakadt magyar szóval dr. Kuo népfelkelő hadnagy (temesvári ügyvéd) bucsuztatta el.

A szelid lelkű komoly fiút tűzérei rendkívül szerették gondosságáért és jóakaratu bánásmódjáért. Bár ő ügyelt a legénység biztonságára, de magát soha sem kímélte és az ellenséges tűzben is nyugodtan végezte teendőit és soha nem keresett fedezéket. Parancsnoksága a vitési nagy ezüst éremmel való kitüntetésre terjesztette fel, ezt már nem kaphatta meg. Szüleinek, a megboldogult hugán kívül más gyermekük nincsen és így a forrón szeretett fiók halála rettenetesen lesújtotta őket és mindazokat, a kik hozzájuk közel állanak és a kedves fiút ismerték. A szelid lelkű zászlós mintha szomorú végzetteljes sorsát előre sejtette volna, a lármás világi örömeiktől visszahúzódott, de annál jobban ragaszkodott a családi tűzhelyhez, rokonaihoz. Szülei gondos szeretettel nevelték és mint a helybeli premontrei gimnázium jeles tanulója nekik is igen sok örömet szerezett. Most még ellenséges földben pihen, de emlékét soha el nem muló

szeretettel őrzik szülei, a kik míhelyt csak lehetséges, drága halottukat a hazai földre akarják örök pihenésre elhelyezni.

Élelmezési decentralizáció.

Budapesten a munkaadók és munkások megbízottai tanácskozást tartottak a Közélelmezési Hivatal kezdeményezésére, amelyben a munkások élelmezésének kérdését vették tárgyalás alá. Decentralizációt kívánnak, a módzatokban nem tudtak megegyezni, mert azt a tervet, hogy a gyárak élelmezzék a munkásokat, hatalmi kérdésnek nézték. Egyben azonban egyetértettek, hogy decentralizálni kell a közélelmezést.

Ugyanez a szellem nyilatkozik meg a német élelmezési diktátor nyilatkozatából, aki az ármaximálás esődjét jelentette be a német közvéleménynek és a szabad kereskedelem jogai mellett foglalt állást.

Az ármaximálás nálunk is nagy visszahatással járt, piacunkon nincs liba és nincs gyümölcs, mert a maximális áron nem adhatják a termelők és közvetítők. Maximális áron burgonyához se juthat a vevő, azonban igen. A szabadkereskedelem — kellő ellenőrzéssel — az áruellátás kérdését jól tudná megoldani, ha ismét rábiznák azt.

A kereskedők külföldről cukrot február elsejétől kezdve kapnak. Ezzel a boltok előtt való ácsorgás megszűnik.

Pártközi jelölések a szakbizottságokba.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának szakbizottságiban nem csak több hely üressé vált meg időközben, hanem több szakbizottságnak a megbízatás is lejárt az elmúlt év végével.

Ezeknek a szakbizottságoknak a megalkotását a januári közgyűlésre tűzték ki. A jelölések megbeszélése céljából Rimler Károly polgármester pártközi megbeszélésekre hívta össze mindkét párt vezető férfait.

A konferencián abban állapodtak meg, hogy ezek a halálozás vagy más címen megüresedett helyeket töltsék be új tagokkal, míg a többi tagsági helyekre újból az eddigi tagokat jelölték.

Igy azután a csütörtöki városi közgyűlésen a következő új tagok jelöltek:

Felügyelő bizottság: Kocsán János, Baróthy Pál, dr. György Ernő.

Pénzügyi és gazdasági bizottság: Schwartz Izidor, Demetrovics Elek, Hegedüs Mándor.

Közegészségügyi bizottság: Rimanóczy Béla.

Vízvezetési és csatornázási bizottság: Szabó Károly.

Villamosmű felügyelő bizottság: Tabéry Ármán, Schwartz Antal.

Iskolaszék: Pász Sándor, dr. Mihály Lajos, Biró Márk.

Iparoktatási bizottság: Nagy Vilmos, Materny Imre, Biró Márk, Standary György.

Színügyi bizottság: dr. Thury László, dr. Adorján Ármán.

Igazgató választmány: dr. Olasz Béla, Materny Imre.

Kijelölő bizottság: dr. Olasz Béla.

Bírói választmány: dr. Thury Kálmán.

Dispensair bizottság: dr. Mihály Lajosné.

Tejközpont ellenőrző bizottság: Zboray Gyula.

Könyvtár bizottság: dr. Medvigy Gábor.
Lakás és élelmezési bizottság: Kiss Dávid.

Közélelmezést ellenőrző bizottság: dr. Adorján Ármán.

A Magyar Bank rekonstrukciója.

A Magyar Bank részvénytársaság tegnap délután 3 órakor tartotta meg rendkívüli közgyűlést, melyen az intézet további sorsáról határozott.

A közgyűlésen Lukács Géza tábornok elnökölt. A jegyzőkönyvet dr. Adorján Ármán intézeti jogtanácsos vezette.

Jelen voltak: Darvassy Lajos, Schenker Ferenc, Weinberger Lajos, Kerekes Elek, Balázsovich Jenő, May Sándor, Zboray Gyula, Szatmari Farsasz, Dajkovicz János, Löwenstein Zsigmond, Katoa János stb.

A közgyűlés első és legfontosabb tárgya az volt, hogy miután a Pénzügyi Központ a Magyar Bankot megvizsgálta és annak fenntartását egy nagyobb hitel engedélyezésével lehetővé kívánja tenni, a közgyűlés határozza meg az intézet fenntartása, vagy felszámolása tárgyában.

Löwenstein Zsigmond részvényes azon reményének adott kifejezést, hogy az intézet kiadásainak lehető csökkenésével az intézet nemcsak fenntartható, hanem felvirágoztatható is lesz és éppen ezért bizalmat fejez ki az igazgatóság és annak különösen azon tagjai iránt, akik egyéni áldozatokkal lehetővé tették az intézet fenntartását, hozzájárultak ahhoz a javaslatához, hogy az intézet fennállása mondassék ki.

Ezt a határozatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta és ezek után kimondta azt is, hogy az eredetileg 2 millió koronára ruzó részvényitőkét akként bélyegesi le, hogy az alapitőkét 600 000 koronára szállítja le. Ezenkívül 300 000 korona „kötés követelések tartalék alapját” képezi. Ezenkívül 1,100 000 koronát pedig leírásokra fordít.

Több felszólalásban hangoztatták, hogy remélik, miszerint a leírásokra teljes összegben nem lesz tényleg szükség, mert az intézet oly ingatlanokra és iparvállalatokra nyújtott hitelt, melyeknek a normális időben várható fellendülésére számítani lehet.

Végül az alapszabályok hat pontját módosította a közgyűlés és ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért.

Mindkét lábát levágta a villamos.

Szerencsétlenség a Teleky-utcán.

Borzalmas villamos szerencsétlenségnek voltak szemtanúi azok, akik tegnap délután 3 óra körül a Teleky-utcán tartózkodtak. Az egyik „B.” jelzésű villamoskocsi elütött egy öreg asszonyt és mindkét lábát térdén felül lemetszette.

Özv. Schwartz Zsigmondné 74 éves Magyar utca 33. szám alatti lakos a Teleky-utca 35. szám alatti lisztüzletből jött ki. Rövid látó, beteges nő lévén, nem vette észre a közeledő 19. számú villamoskocsit, amely különben mérsékelt gyorsasággal haladt a Szent László-tér felé. Egyenesen

neki ment a villamos kocsinak, s valóság-
gal neki vágódott az oldalához. Az ütődés
következtében az öreg nő elbukott, még pe-
dig oly szerencsétlenül, hogy a két lába a
sínre került.

A kocsii ezalatt természetesen tovább
haladt s maga alá gyűrte az öreg nőt, úgy
hogy mindkét kerék keresztül ment a lá-
bain, amelyeket tőlől lemetazett.

A kocsivezető Sütő János nem is vette
észre a szerencsétlenséget, mivel hogy
Schwartznét nem is látta, mi természetes
is, mivel az a kocsii oldalának ment neki.
Csak akkor állította meg a kocsit, mikor az
utca járók kiabálni kezdtek utána. Már
akkor nem volt segítség, az öreg Schwartzné
vérátócsában fektült a síneken, a két lábát
térden felül lemetazták a kocsikerékek.

A rendőrségről Kolontáry János ren-
dőr-felügyelő, Zilahy Antal rendőrfelügyelő,
Becsei Ignác őrmester és Dienes István
detektív mentek ki a helyszínre. A kir-
ügyészség is értesítették az esetről, ahon-
nan Maliszka Géza dr. vizsgálóbírósegéd
ment ki a helyszíni szemle megtartására.

Az eszméletlen állapotban levő öreg
nőt, aki Foldvári ékszerészek az édesanyja,
bezállították a Bihar megyei kórházba.
Kihallgatni eszméletlen állapota folytán
nem lehetett. Ápolás alá vették, azonban
nincs remény életbenmaradásához.

A vizsgálat folyik.

Három vármegye tolvajai.

Makulák a törvényszéken.

Seress Barna tanácsos elé tegnap tar-
taraván került Huszonny emberült a vád-
lottak példán négyesével s bilenc fogházör-
ügyelt rájuk szaronyos fegyverrel Szabolcsi,
hajdumegyei, bihari fogházörök.

Három vármegyét loptak végig Makula,
Balogh József és husz társa a háboru utolsó
hónapjaiban, míg végre a csendőrség össze-
fogdosia őket. Először Szabolcsban akadt
rájuk a hatóság, azután a nyomozás átment
Hajdumegyére s Biharban végződött. Ami
tolvajlás, lopás, rablás történt a három me-
gyében, az ő belkűtön szárad a vád szerint.
Loptak lőtől kezdve libáig, pitykesombos
mentéstől kezdve ékszerékig mindent. Egész
zsibvásárt találtak náluk s a megkárosítottak
száma megközelíti a kétezázat.

A vádlottak sorát fiatal kőborcigány
suhancok vezetik be, utánuk következnek
nyiraeági és hajdu parasztok, bihari napszá-
mosok, van egy békabátos ur is a furcsa
csoporthoz, meg egy élénk szemű katona, ez
országos, s végén a sornak az egyetlen asz-
szony. A hallgatóság egy cigányasszony-
ból áll.

A bíróság tagjai: Persz Ferenc és
Vajnovszky Vince, jegyző: Kálnai László
dr. ügyész: Szokolay Gyula dr, védő:
Kabus Béla dr.

Tegnap a vádlottak nacionalitóját állapí-
tották meg, ami nehezen ment. Például:

- Makula József
- Itt vagyok.
- Ugy hívják, Makula?
- Igen.
- Hát miért vagy Balogh?
- Mert ez az igazi nevem.
- Hát miért vagy Makula?
- Azt nem tudom, csak így szó-
litanak.

— De Baloghnak is hívják?
— Hát mondják, de nem tudom, nem
ez a nevem.

- Voltál büntetve?
- Csak most, hogy elfogtak
- Hány éves vagy?
- Tizennyolc. (Tehát fiatalkoru!)
- De be vagy sorozva?
- Igenis.
- Hát akkor elmúltál 18 éves?
- Persze, el.
- Van ismertető jeled a testeden?
- Nincs.
- Hát az mi ott az arcon?
- Az nem a testemen van, a feje-
men. Seb.

Es így tovább. Ma folytatják a tárgya-
list, amely e héten tart

Szilveszter-est a fronton.

A következő levelet kaptuk a frontról:
A magy. kir. 3. honv. gy. e. XXVI.
zászlóaljának altiszti kara, kik nem ünnepel-
hették meg családjuk tűzhelye mellett az
őév elmúltát és újév beköszöntét, itt a tá-
borban nehéz megpróbáltatások között, szem-
ben a muszkával, az időjárás viszontagsá-
gainak is kitéve, mégis alkalmat kerestünk,
hogy megüljük ezt a napot, mely csaknem
összeesett Felséges Urunk, szeretett királyunk,
IV. Károly magyar királlyá történt megko-
ronátásával.

Ezen estén vig kedéllyel gondoltunk a
mult fényes győzelmeire és minden perében
készek vagyunk a legnagyobb áldozatra is,
hogy megteremtsek szeretett hazánknak a
biztos győzelmet és az állandó békét.

Ebből a sivatár galicjai faluból, a Bug
mellől gondoltunk haza szereteteinkre, kikkel
gondolatban együtt vagyunk.

Abban a reményben, hogy a jövő év
meghozza a győzelmes békét nekünk. Kivá-
nunk a haza minden polgárának boldog
ujévet.

Nagy Imre őrmester Nagyvárad, Dáka
Zsigmond őrmester H. Bősőrmény, Autos
József törzsrőrmester Érszalók, Kriszta Páter
őrmester Szilágysomlyó, Szentesi István
őrmester Debrecen, G. Wissler András ör-
mester Debrecen, III. Szabó József őrmester
Debrecen, Buger Áramin tizedes Székelyhid,
Orbocz József őrmester Debrecen, Markov
Vasul tizedes, Grosz Lajos tizedes Szó-
kocsaló.

Koronázási ünnepély.

A nagyváradai kir. kath. tanítóképző és
velő kapcsolatos gyakorlóiskola e hó 11 én,
csütörtökön délelőtti fél 11 órakor tartja az
intézet nagyszabású IV. Károly király és
Zita királyné megkoronázásának emlék-
ünnepét. Az ünnepély műsora igen változa-
tosnak ígérkezik.

A gyakorlóiskolát két leányka és egy
fiúcska fogja képviselni. Vámosy Margit és
Seenger Jolán növendékek fogják mintegy
dramatizálva elszavalni Kies Menyhért „Ko-
ronázásakor” című költeményét. Majd Hal-
mos András nagyváradai kath. tanítóczak „IV.
Károly” című orinos koronázási költemé-
nyét fogja Némethy László növendék el-
szavalni.

A tanítójelöltek több számban fognak a
nemzeti örömmel a maguk részéről is ki-
fejezést adni.

Keresék János, mint a magyar nemzet
hegedűse hosszabb költeményben énekel a
királyról s est a költeményt Marschal Józ-
sef fogja előadni.

Az emlékünnap gerincét a koronázár le-

folyásának ismertetése és jelentőségének me-
latása képezi. „Hogyan történik a koronázás?”
felolvassák mint előadó Jordán József, a
király és királyné szerepében Szelle Kál-
mán, a hercegprímás és Augustia főher-
cegnő képviselőtében Takácsy Béla tanító-
jelöltek.

A koronázás jelentőségét Heilinger Józ-
sef, igazgató fogja ünnepi beszéd kereté-
ben az ifjúság és a közönség előtt méltó-
sítani.

Ezekenkivül több zene és ének szám
lesz hivatalos az ünnepi hangulatot emelni

A „Szózat”-nak orgona kíséret mellett
való előnézése fogja az ünnepélyt meg-
nyitni.

A főnt említett szavaltatok közé szé-
pen illeszkedik Gaál gyönyörű „Magyar
rapszódia”-ja, amelyet Schmelzer Béla,
tanítójelölt hegedűn fog játszani és Rot-
tensteiner Lajos, tanítójelölt zongorán
kísér.

A felolvasást Jókai Mór és Beleznay
Antal „Király himnusz”-ának orgona szó-
val kísért éneke előzi meg; majd pedig
Kölcsey „Himnusz”-ának négykezes zón-
kórával támogatott négyes szólamra fogja
követni.

Az ünnepély befejezését a tanítójelöl-
tek zenekarának „Rákóczi induló”-ja fogja
képezni.

Az intézet iránt érdeklődőket az ün-
nepélyen szívesen látják. Belépődij nin-
csen.

HIREK

KIRÁLYT KORONÁZTUNK . . .

— 1916 dec. 30 —

Királyt koronáztunk,
Nagy pompával fényvel,
Gazdagabbak lettünk
Egy élő reménnyel,

Nekünk a remény ma,
Nemzeti nagy kincsünk
Hisz könnyet, vért látunk —
Bármerre tekintünk!

Kötőd be királyunk
Vérző sebeinket, —
Töröld le királynénk
Hulló könnyeinket!

Hogyha egybeolvad
Forró könnyünk, vértünk:
Boldogabb, szebb jövőt
Szent hittel remélünk,

Hogyha egybefortunk
Szeretemben, hitben:
Bármi sors zudul ránk,
— Nem hagy el az Isten!
(Nagyvárad.)

Dr Király Péter.

* Kath. Kőr vetítő előadása.

A nagyváradai Katholikus Kőr újabb és
újabb érdekes dolgokkal kedveskedik vetítő
előadásai keretében tagjainak és vendégei-
nek. Ma, kedden a nagyváradai honvéd had-
apródiskola egyik jeles tanára: Vermeš
Béla százados tart előadást a repülőgépek
és Zeppelinek harjáról a mostani világ-
háboruban. Előadás közben pompás vetített
képekben mutatja be a légi harcok legérde-
kesebb és legizgatóbb jeleneteit. Az előadás
végén igen sikerült felvételek bemutatása
következik Ő Felsége nagy királyunk tème-

téséül. Az előadás kezdete délután 5 órakor lesz.

* Sajtóünnepély Budapesten.

A Katolikus sajtóegyesület Fővárosi Hölgybizottsága negysikerű ünnepélyt rendezett vasárnap a pesti Vigadóban. Az ünnepélyen rendezvénnyel megszámú, előkelő közönség jelent meg, képviselve volt a főpapság és az arisztokrácia is. Bangha Béla nagyhatású megnyitói beszéde után, melyben a fővárosi katolikus közönsége előtt magasztalóan emlékezett meg a Tiszán útról a nagyváradi katolikusok öntudatos sajtóakciójáról, Pílinzky, az Opera jeles tenoristája énekelt, Kiss Menyhért néhány gyönyörű költeményét szavalta el, Konovich zongoraművész pedig művészi játékaival szerzett kiváló élvezetet a közönségnek. Szónoki előadás kettő volt: Eberle József, a jeles német publicista németül tartott pompás előadást a tőke és a sajtó viszonyáról, a magyar újsápi beszédet pedig dr. Krüger Aladár tartotta „Az ólombetűs leltárismerete” címmel. Beszédéről az Alkotmány többet közöl ezeket írja:

„Krüger, elkerülve a doktrinár tudós látszatát, előadásának tudományos eredményeit, konkluzióit magával ragadó közvetlenséggel, személyes természetű analógiákkal kapcsolva oly meggyőző hangon és temperamentummal hirdette, a keltett hatást megerősítve és fokozva, amilyen hangon és meggyőződéssel csak az tud beszélni, aki éli és a maga igazságait. A közönség az ő gondolatvilágát felvillanyozva, egy új korszak megkezdése reményével hagyhatta el az élvezetes estét.”

A nagyhatású beszédet, melyet a közönség akárhányszor percekre megszakított viharos tapsaival, lapunk mai számában közöljük.

* Cukor kapható a városnál.

Tudatom a városi közönséggel, hogy szerdától január 10-től az összes hatóságilag liszt és élelmiszer üzletekben cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből január havára minden egyes családnak az után háromnegyed kilo rammú cukrot fognak kiszolgáltatni. A rendelkezésre álló cukormennyiség arányos elosztásának biztosításának céljából az üzletek a szükséges cukrot csak a lisztközvetítő vagy az élelmiszer utalvány felmutatása ellenében fogják kiadni és a kiszolgáltatást a lisztönnyvon meg fogják jegyezni. Aki az öt megjelölt cukrot igénybe vette, a most áruba bocsájtott mennyiségből újból nem vásárolhat. Miután a városi rendelkezésre álló cukormennyiség az igényjogosultak az előbbi mérték szerinti kielégítéséhez elégtelen, emellett a vásárló közönség önmagát óvja meg minden keletkezésűtől ha a telongástól tartózkodik, s miként a lisztbe vásárlásánál teszi, a hatóságilag boltokat nem egyszórára, de a rendelkezésre álló egy heti időből fel megoszolva keresi fel. Nagyváradi 1917. január hó 8-án. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* A Chimay hercegnő meghalt.

Ward Klára, a chimay hercegnő, Rigó János felesége meghalt. A beteges regény beteges hősnője, a feketelepű cigányprimás fehérarcú hercegnője, aki inkább idegbeteg különködésből, mint szerelemből követte Rigó Jánost: tehát örökre lehunyta a szemét. A nagy port felvert furcsa szerelem hősnője; az utóbbi években teljesen elfeledték azok, akik valaha csodálni tudták, úgy hogy a hercegnő, akit Rigó János is már rég feledni hagyott, teljesen elhagyottan, elfeledten halt meg egy kis angolországi faluban, amint ezt a Dayl Mayl mai száma jelenti.

* **Megakadályozott vasúti karambol.** A kötegyáni állomásnál majdnem végzetes kimenetelű vasúti karambol történt tegnapi este. Az állomásról kimenő személyvonat majdnem egy sínre került egy szembejövő tehervonattal. Részben állomásközpont észrevette a közeli veszedelemet és idejében jelt adott a fékezésre, úgy hogy mielőtt az összeütközés megtörtént volna, a lehető legkisebbre csökkentették a két vonat sebességét s a váltónál a tehervonat lámpása csak a személyvonat több kocsijának ablakát zúzta be. Más komolyabb baj nem történt.

* **Koronázási ünnepély a Szent Vince intézetben.** A Szent Vince intézet tegnap délelőtt tartotta mag nagy közönség jelenlétében a koronázási ünnepélyt. Az ünnepélyt reggel 8 órakor nagymise vezette be. Maga az ünnepély 11 órakor kezdődött, a szép és lelékzemelő alkalmi beszédet Imrik S. Zoltán plébános tartotta. A műsor a következő volt:

Szabócska: Koronázás. Szavalta: Székely M. p. II.

Jókai: Király himnusz. Szavalta: Tuzsák p. I.

Német: Király dal. Énekkar.

Felolvasás: IV. Károly életéből.

Erkel: Himnusz. Előadta az énekkar.

Himnusz: IV. Károly. Szavalta: Zala-

zák p. III.

Bakó A.: Áldás a királyra. Mondta:

Goór p. IV.

Szemethy: Áldd meg Isten a királyt.

Ének.

Harcsy: Szózat. Énekelte a polgári

isk. növ.

A negysikerű ünnepélyt Peszeky Ferenc theologiai tanár szép beszéde zárta be.

* A Gyermekebarát sétahangversenye.

A Gyermekebarát vasárnapi hangversenyét, dacára a rossz időnek, szép számu s előkelő közönség jelenlétében tartotta meg. A hangversenyen a honvédszeker adott elő több zeneszámot nagy tetszés mellett. A Kenéz kolon növendékei is nagy ügyességet árultak el táncszámaikban. Azonban a sétahangverseny nívóján az utolsó táncszám, a macsis rontott némileg. Ez a tánc számban a bemutatásban, ahogy láttuk, kabarészinpadra s nem háborus délutánra való. A rendezőség bizonyára nem látta előzetesen a táncot. A zeneszámok összeállítását Tordai Molnár Gizáné kiváló ízlését dicséri. A hangverseny jövedelme megközelíti az ezer koronát.

* **Házasság** Tabéry Géza író, aki mint hadnagy a háborúban több kitüntetést kapott vitézségért, Tabéry Ámin főmérnök fiú, házasságot kötött Puskás Irónnal, néhai Puskás Lejos magyar írásvetési ültök leányával.

* **Adomány.** Huvé József 6 koronát küldött hozzáunk Varasziólszóló a hadiárva részére. — Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Mihályházy Kálmán temetése.** Nagy részben mellett ment végbe tegnap délelőtt Mihályházy Kálmán temetése. A Szaszaló utcai gyászhasznál nagy díszű ravatalon, nagy ezüst kandelaberek és pálmák között, díszes masszív érekoronában nyugodott a sokat szenvedett úri nő. A temetésen megjelentek a bíróságok és az ügyvédi kamara tagjai negyszámmal, valamint a gyászborult család negyszámu tisztelői és barátai. A temetési szertartást Imrik S. Zoltán c. kanonok segédetl végzte, amely után az impozáns gyászmenet az olasz plébánia templomba vonult, ahol ünnepélyes gyászmisét tartottak az elhunytért. A gyászmise végétével a koporsót a négyes fogatú üveges dísz-

kocsin az olasz temetőbe vitték, ahol a család sírhelyen hantolták el. A koporsón a gyászborult család tagjainak és a rokonok és barátok dísz koszorú voltak elhelyezve. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata a legnagyobb díszszel és pontossággal rendezte.

* **Sétahangverseny a Kath. Körben.** Kellémes élvezetben lesz része Nagyváradi közönségének vasárnap, a hó 14-én. A Kath. Kör ugyanis kitűnő honvédszekerünk közreműködésével sétahangversenyt rendez, melynek pompás műsorát Scharf Károly, a népszerű karnagy és kiváló komponista állítja össze. A zenekari hangverseny tisztá jövedelmét a Kath. Kör ez alkalommal a rokkant hősek javára adja.

* **Koszorúmegváltás.** Bosnyák György 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe koszorúmegváltás címen. Kelepecz Ferencé elhunyt alkalmából a hadiárva részére. — Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Elveszett.** Egy 34649 korona 12 fillérről szóló a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja által kiállított betéti könyv elveszett. A becsületlen megtaláló illő jutalomban részesül, ha a takarékkönyvet a rendőrségnek, a Magyar Általános Hitelbanknak vagy Kiss Döme ügyvédi irodájában átadja.

* **A koronázási felvétel** második folytatása megkezdett és máától fogva délután 5-7 és 9 órai előadásokon látható a Vigadó mozgószínházban. Ezenkívül egy gyönyörű udvari regényt mutat be a Vigadó, melynek címe a Kis király. Rendes hely-árak. Kedvezmény nincs.

SZINHAZ.

Heti műsori

Előadások kezdete fél 8 órakor.

Kedd: Négy a kislány.

Szerda: Négy a kislány.

Négy a kislány. A három a kislány sikere után jött a szokásos kísérő paródia Négy a kislány cím alatt. Váro Gábor és Tábori Enil írták a szöveget, Bara Izso a zenét. Természetesen nincs más igénye az egésznek, mint hogy jól megnevettesse a közönséget. Ezt a célját el is éri úgy a szöveg, mint a zene. Az előadás sem igen kíván más a színészi, mint jó kedélyt és érzéket a burleszk komikus iránt. Ebben sem volt hiány nálunk s a közönséget az egész estén állandó derűségben sikerült tartani. Szigetl Jenő és Pogány Jankás volt a két főszerep és a siker főkéze. Zsoldos Ardor, Ivánfi, Rákosi, Szabai Margit, Dóssa, Bihari, Vigh Manci jutottak még nagyobb szerepekhez és ismételt tapsokhoz.

Bihari Ákos Debrecenben vendégzerepel. Haszonót évvel ezelőtt Debrecenben kezdte meg pályafutását Bihari Ákos. Debrecenben ismerték fel nagy tehetségét, mely főképen a klasszikus darabokban érvényesült. Bihari Ákos most, 25 év után ismét felkeresi Debrecen, ahol pályafutását megkezdte s ott ma, kedden, szerdán és csütörtökön az Ember tragédiájában fog fellépni. Partnerre Rettegi Margit lesz.

Az új bérletciklus kezdete. Az új bérletciklus (II.) a hó 12-én B) bérlettel veszi kezdetét. A színház vezetősége feltérli tehát a bérleti szándékozók, hogy új bérleteik kiváltása iránt lehetőleg mielőbb intézkedni sziveskedjenek.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR	Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY
------------------------------------	--

VIGADÓ mozgó-színház

Kedden
A kis király
történet 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgó-színház

Kedden
Tragikus éj
dráma 2 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgó-színház

Kedden
Az eltűnt bankár
dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

NYILTTÉR.

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár . . . 4 K
 - China ezüst cukor tartó . . . 4 K
 - China ezüst vaj tartó . . . 4 K
 - China ezüst cukor kosár . . . 4 K
 - China ezüst dohányozó készlet 4 K
 - Vizes készlet 6 személyre . . . 4 K
 - Boros készlet 6 személyre . . . 4 K
 - Likőrös készlet 6 személyre . . . 4 K
 - Sörös készlet 6 személyre . . . 4 K
 - Tészta készlet 6 személyre . . . 4 K
 - Befőltés készlet 6 személyre . . . 4 K
 - Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
 - Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
 - Mocca készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
 - Mosdó készlet fayence . . . 10 K
 - Fűszer készlet állványnyal . . . 10 K
 - Cigaretta ezüst készlet . . . 10 K
 - Ebédís készlet aranyozással 6 személyre . . . 30 K
- Evőeszközök, kávéházi felszerelések, vendéglői felszerelések
- Répkerepezés, ablak üvegezés**
gyorsan, előnyös árban készül.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

VIGADÓ

mozgó színház
Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

A koronázás legszebb felvétele a II-ik rész megérkezett és mátol fogva látható:

Öfelsége

IV. Károly

és

Zita királynő

II-ik rész

Az előadásokon csak az 5 órás első előadás van kedvezmény, katonas és gyermekjegy, a többi előadásokon kedvezményes vagy szabadjegy nem adatik ki.

Ma kedden.

Kis király.

Regényes udvari történet 3 felv.
Szenzációs amerikai film.

* **Megfagyott** szélől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású a **Harmatlej-crème** és hozzávaló szappan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13—02.

4020—1916. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A margittai kir. járásbíróság, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Kis-birtokosok Országos Földbirtelintézete végrehajthatónak Bodor Gábor végrehajtást szenvedt elleni végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék és a margittai kir. járásbíróság területén levő Monospetri község határában fekvő a monospetri 265. sz. birtékban. A I. 7/12. sor. 711/1. 795/1. 911/2. 1036/2. 1096/2. 1261/1. hrsz. a Tag és a Rét dűlőben fekvő rétekre és szántókra 6210 korona kikiáltási árban az 1917 évi február hó 10. (tiz) napjának délelőtt 9 órájára Monospetri községbárához kitézött nyilvános árveresen az ingatlanok a kikiáltási áron alól eladatni nem fognak.

Az árverezni szárdékozők az 1908. XLI. t. c. 21. § értelmében mentesek kivételével tartoznak a jószágtest kikiáltási árának 10 % át készpénzben vagy óvad képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy a banatpénznek a bíróságnál történt elfzetes letételét igazoló elismervényt a kiküldöttnek átszolgáltatni.

Kir. bíróság, mint tkvi hatóság Margitta, 1916. évi október hó 14. napján. Hraball s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül:
Nagy Sándor
kir tkvvezető.

Dinamó és szivógáz-motor kezelésében jártas hadmentes, vagy felmentett **vizsgázott gépész** azonnali belépésre felvétetik a Félix-fürdőben.

IZSAK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. előttében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenértékű tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végeit vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
Telefon: 11—53.